

paa Egnen eller under ligeartede Forhold. Herved kommer altsaa for det Første det Spørgsmaal frem, hvorlangt Egnen skal antages at strække sig, og dernæst, hvilke Forhold der kunne betragtes som ensartede, og hvor mange af saadanne Afhændelser det kan anjæs for rimeligt at tage Hensyn til, samt hvilke af dem det ikke vilde være rimeligt at tage Hensyn til. At Alt dette skulde henstilles til en juridisk Domstols Afgjørelse forekommer mig mildest talt i høieste Grad besynderligt. Derimod finder jeg det, som sagt, ganske naturligt, at Afgjørelsen henlægges under Indenrigsministeren, og jeg finder det ligeledes naturligt, at man kun ganske i Almindelighed sætter, at det, som der skal dømmes om, er, om det har været billige og antagelige Salgsvilkaar, der have foreligget. Saa kan man nemlig tage Hensyn ikke blot til de Momenter, der i Indenrigsministerens Forslag ere anførte, men ogsaa til mange andre relevante Momenter, som derved kunne komme i Betragtning. Og der er dog i Virkeligheden mange andre relevante Momenter end netop dem, der i det nævnte Forslag ere anførte. Jeg skal saaledes blot berøre, at der i Forslaget aldeles ikke er taget Hensyn til den Mulighed, at der kan komme nedadgaende Konjunkturer, under hvilke det vilde være urigtigt at benytte Gjennemsnitsprisen for de sidste 5 Aar. — Den høitærede Minister mente, at der var den Feil ved Udtrykkene i Udvalgets Flertals Forslag, at det ikke forlangte Andet end, at der skulde være gjort Fæsternes billige og antagelige Salgsvilkaar, idet dette nemlig skulde kunne forstås saaledes, at det var nok, at man en Gang, mulig i en langt forbigangen Tid, havde gjort saadanne Tilbud, selv om de senere vare tagne tilbage, og selv om Forholdene senere vare blevne ganske andre. Jeg er imidlertid overbevist om, at den høitærede Indenrigsminister, naar han maatte komme til at anvende og fortolke den omhandlede Bestemmelse, ganske vist ikke vilde anvende en saa subtil Fortolkning af dens Ord, og at ganske vist heller ikke nogen som helst fremtidig Indenrigsminister vilde gjøre det. Naar det er Indenrigsministeren, der skal bedømme, om Salgstilbudene have været antagelige og billige, da er jeg

overbevist om, at ingen Indenrigsminister vil forstå Bestemmelsen derom paa en saa urimelig Maade. Det er jo nemlig ham selv, der da er Herre over, hvorledes Udtrykkene skulde forstås, og han vil altsaa vel vide at anvende dem i Overensstemmelse med deres Aand. — Det er, som allerede bemærket af den høitærede Ordfører, hovedsagelig af de nu anførte Grunde, at Udvalgets Flertal finder, at man ikke paa nogen Maade kan anbefale det af den høitærede Indenrigsminister under Nr. 9 stillede Forslag. Udvalgets Flertal har i Dørigt tillige den Indvending at gjøre mod det, at man ikke veed, af hvad Grund det ikke skulde kunne forlanges af Godsejerne, at de overhovedet rettede deres Salgstilbud til alle Godsets Fæstere i Almindelighed, men at der skulde finde en saadan Indskrænkning Sted i saa Henseende, som den høitærede Indenrigsminister har villet. Naar det i Flertalsforslaget under Nr. 4 hedder: „til Godsets Fæstere, da tror jeg virkelig, at det er tilstrækkelig tydeligt, hvad dermed maa være ment. Det følger saavel af hele Lovforslaget som særlig af den Paragraf, hvormed dette Punkt jo er sat i Forbindelse, at der naturligvis herved kun er Tale om de Fæstere, til hvem der overhovedet er Spørgsmaal om at sælge i Genhold til Loven af 19de Februar 1861, og at der ikke kan være Tale om andre Fæstere og navnlig ikke om Fæstere paa de Gtendomme, der skulde nedlægges, lige saa lidt som der kan være Tale om Fæstere paa Huslodder, idet der jo slet ikke her er Spørgsmaal om Huse. Jeg tror, som sagt, at, hvad der i saa Henseende menes, haade ligger tilstrækkelig klart i Ordene og i den Forbindelse, hvori den Bestemmelse, som Udvalgets Flertal foreslaar, staar med Loven af 1861, saa at der ikke behøves nogen nærmere Kommentar. Derfor altsaa det høie Thing overhovedet vil gaa ind paa en Forandring i, hvad der vedtoges ved 2den Behandling, saa kan jeg ikke Andet end vedblivende meget at fravaade at gaa ind paa en saadan Ændring deri som den, der er foreslaaet af den høitærede Indenrigsminister, men maa bede om, at man vil foretrække, hvad der er foreslaaet af Udvalgets Flertal, og hvad der i dets Tanke i Virkeligheden væsentlig gaar